

ב"ה

חג השבועות

מהי ההתלהבות מעשרת הדברות ?

החידוש דמתן תורה הוא - בחירת הקב"ה בבני ישראל, "ובנו בחרת מכל עם ולשון", כפסוק דין אדמור הזקן בשולחן ערוך^[1]: "כשיאמר ובנו בְּחַרְתָּ יזכור מתן תורה".

...בחירה אמיתית אינה מפני המעלה שבדבר הנבחר (כי כאשר רוצים במעלה זו דוקא, הרי מוכרחים להחליט לבחור את הדבר שיש בו מעלה זו), כי אם בנקודה שבה שוה דבר זה עם דברים כיוצא בזה, ואף על פי כן בוחרים בו דוקא באופן של בחירה חפשית לגמרי.

וזהו כללות הענין דמתן תורה - שאז נפעלת בחירת העצמות בבני ישראל דוקא, ולא מפני מעלתם של בני ישראל על אומות העולם, אלא כמבואר בתניא^[2], ש"ובנו בחרת מכל עם ולשון הוא הגוף (ולא רק הגוף הגשמי, אלא הגוף) החומרי, הנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם", שרק ביחס לזה שייך לומר שישנם שני דברים שוים, ובוחרים באחד מהם מתוך בחירה חפשית לגמרי, בחירה שלמעלה מטעם ודעת, למעלה ממדידה והגבלה, בחירת העצמות.

כלומר ענין הבחירה שייך רק לאחרי שישנה עצם מציאות הדבר, שאז יכולים לבחור בו. ובעניננו - כללות המציאות דבני ישראל נפעלה בעת יציאת מצרים, כמו שכתוב "לקחת לו גוי מקרב גוי", ואז הודגשה כבר מעלתם של בני ישראל לגבי אומות העולם - נגלה עליהם מלך מלכי המלכים וגאלם, וכן הגילוי דקריעת ים-סוף וכו', ועד לעילוי ד"ממלכת כהנים וגוי קדוש" - שעילוי זה נפעל לפני מתן תורה. ואילו החידוש דמתן תורה הוא - "ובנו בחרת מכל עם ולשון", בחירת העצמות בבני ישראל באופן שלמעלה מטעם ודעת לגמרי,

בחירה חפשית, היינו, לא מצד העילוי דנשמתם, ואפילו לא מצד העילוי דגופם (ענין המילה כו', וכן "אשה כמאן דמהילא דמיא"), כי אם בגוף החומרי שנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם.

על פי זה מובן מה שעיקר הענין דמתן תורה - "עשרת הדברות" - הוא בנוגע לענינים פשוטים דוקא. ובהקדים:

ידועה הקושיא בדרושי חסידות: מהו גודל הרעש וה"שטורעם" במעמד הר סיני, באופן של קולות ולפידים וכו' - הרי הענינים שנאמרו בעשרת הדברות הם ענינים פשוטים ביותר, ענינים המובנים גם בשכל האנושי כו'. ומכיון ששאלה זו נשאלת ב"תורת אמת", מובן, שהענינים שנאמרו בעשרת הדברות הם אמנם פשוטים.

ולדוגמא הציווי ד"לא תרצח" - הוא דבר פשוט ביותר, המובן גם בשכל האנושי של אינו-יהודי. וראיה לדבר: כאשר הרמב"ם מבאר ש"צוה משה רבינו מפי הגבורה לכוף את כל באי העולם לקיים מצוות שנצטוו בני נח" (כולל שפיכת דמים, תוכן הציווי ד"לא תרצח"), הרי הוא מדגיש "והוא שיקבל אותן ויעשה אותן מפני שצוה בהן הקב"ה בתורה והודיענו על ידי משה רבינו כו'", שאז "הרי זה מחסידי אומות העולם. ויש לו חלק לעולם הבא", מה שאין כן "אם עשאו מפני הַכְרַעַ הַדַּעַת", שאז "אינו מחסידי אומות העולם כו"^[3]. ואם כן, מוכח מכאן שהציווי ד"לא תרצח" הוא דבר פשוט המתקבל גם בשכלו של אינו-יהודי, שלכן שייך שיקיים זאת "מפני הַכְרַעַ הַדַּעַת".

ועל דרך זה בנוגע לענינים החיוביים שבעשרת הדברות, ולדוגמא: הציווי "כבד את אביך ואת אמך" - שציווי זה מתקבל גם בשכלו של אינו-יהודי, כמובא בכמה ספרים שמפני שאביו ואמו גידלוהו וטיפחוהו וחינכוהו כו', לכן צריך לכבדם. וכמו כן מובן בנוגע לשאר הציוויים שבעשרת הדברות, שכולם הם ענינים פשוטים המובנים אפילו בשכלו של אינו-יהודי.

ואפילו הציווי ד"אנכי ה' אלקיך" - הרי אין זה ענין של גזירה כו', כי אם ענין המובן בשכל, כהמשך הכתוב "אשר הוצאתיך מארץ מצרים", שזוהי נתינת טעם והסברה - "כדאי היא הוצאה שתהיו משועבדים ליי"^[4], ועד כדי כך, שיכולים להסביר זאת אפילו לאינו-יהודי.

...והביאור בזה – על פי האמור לעיל שבמתן תורה היתה בחירת העצמות בגוף החומרי דבני ישראל שנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם, ולכן, התבטא הדבר בענינים פשוטים - הציוויים דעשרת הדברות בנוגע לענינים פשוטים המובנים גם בשכלם של אינם־יהודים - שקיומם (על ידי בני ישראל) קשור עם "אנכי ה' אלקיך", אנא נפשי כתבית יהבית".

כלומר: כשם שבחירת העצמות בבני ישראל (שבמתן תורה) אינה קשורה עם מעלתם המיוחדת של בני ישראל שאינה קיימת אצל אומות העולם, אלא אדרבה: הבחירה היא בגוף החומרי הנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם, כמו כן בנוגע לעניני התורה שניתנו במתן תורה באופן גלוי עשרת הדברות - שאינם ענינים השייכים למעלתם המיוחדת של בני ישראל דוקא ללא כל קשר ושייכות לאומות העולם, אלא אדרבה: ציוויים בענינים הכי פשוטים השייכים גם לאומות העולם, וענינים אלו מקיימים בני ישראל מצד ציווי הקב"ה - "אנכי הוי' אלקיך".

קטע משיחת יום ב' דחג השבועות, רשימת השומעים בלתי מוגה.
תו"מ ה'תשמ"ג ח"ג ע' 1547.

- [\[1\]](#) או"ח ס, ד.
- [\[2\]](#) פמ"ט.
- [\[3\]](#) הל' מלכים ספ"ט.
- [\[4\]](#) פרש"י עה"פ.

פרויקט זו נוסד בימי השבעה לזכרון ולעי"נ הרב גבריאל נח זוגתו רבקה הי"ד
- שלוחי כ"ק אדמו"ר במומבאי, אינדיא

נדפס ומופץ ע"י הרה"ת ר' שלמה לרר ומשפחתו שיחיו
שלמה נחמ"ה, צבי"ה זלאטע רייזל, שמואל, מנחם מענדל, ישראל אריה לייב, יוסף יצחק,
שניאור זלמן, חיה מושקא, אברהם דוד, אהרן, חנה